

Beyaz Buluşma

“Meryem oğlu Mesih İsa, ancak Allah’ın elçisi ve kelimesidir. Onu (‘ol’ kelimesini) Meryem’e yöneltmiştir ve O’ndan bir ruhtur” (Kur’an-ı Kerim)

“Haksızlığa sapanların dışında Ehl-i Kitap’la en güzel olan şeklin dışında bir tarzla mücadele etmeyin ve onlara şöyle deyin: ‘Biz, hem bize indirilen Kitab’a, hem size indirilen Kitab’a iman ettik.’” (Kur’an-ı Kerim)

“O size başka bir teselli verecektir tâ ki, daima sizinle bir olsun.” (İncil)

“Artık sizinle konuşmayacağım. Çünkü bu dünyanın reisi geliyor.” (İncil)

Giriş

Bu çalışma kurgulanırken ne Danimarka’da yayınlanan karikatür krizi çıkmıştı, ne de Trabzon’da bir rahip öldürülmüştü. Ama yine de bu gelişmeler çalışmayı yarıda bırakacak bir durum olarak değerlendirilmedi. Aksine, bu durumun bir anlamda daha bir arzu ve heyecan uyandırdığını da vurgulamak gerekiyor. Demek, vazifeye daha bir özen göstermek gerekiyordu. Yapılacak daha çok iş, atılması gereken daha çok adım vardı.

Bu makale dört ana nokta üzerine bina edilmiştir. İlk bölümde dünyadaki değişime, özellikle Hıristiyan dünyasındaki gelişmelere dikkat çekilmiştir. İkinci bölümde, Hz. İsa Peygamber ve İncil hakkında bilgiler verilmiş ve Hz. İsa’nın hayat tabakası, yeryüzüne inişi ve mücadelesi değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde Ehl-i Kitap kavramı, fetret dönemi ve kafir kavramları hakkında açıklamalarda bulunulmuş, Hz. Peygamber ve bazı Sahabilerin konu ile ilgili bazı davranışlarına dikkat çekilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise, Risale-i Nur Külliyyatı referans alınarak İslam-Hıristiyan ittifakı gündeme getirilmiş ve bu konuda Said Nursi’nin yaklaşımlarına dikkat çekilmiştir.

1. Tarihi Perspektif

Hıristiyan Batı dünyasında son iki üç asırdır çok büyük değişimler oldu. Ortaçağın Katolik taassubu yeniçağla yavaş yavaş yok olurken, Hıristiyanlık’ın Batı dünyasındaki tesir ve hakimiyet sahası da gittikçe daralmıştı. Çünkü akla tek belirleyicilik hakkı tanıyan bir anlayış, Batı’yı iyice kavramış, bu yüzden asırlarca insanlara delilsiz öğretilen Kilise inançları birer birer sarsılmıştı. Kilisenin birçok konuda yetersiz kalışı ve bilime ters düşmesi Batı insanını farkında olmadığı bir kaosa götürmüştü. Bu kaos, kilisenin taassubunu kabul edemeyen modern çağ insanının kilisesinin söylediklerinin çoğunu reddetme noktasında idi. Hıristiyanlık tahrif olmuş bir dindi. “İyi niyetli keşişler” sayesinde, akıl dışı yorumlarla tahrif bir kat daha artmıştı, ama bu bütünüyle Hıristiyanlık’ı reddetme mânâsına gelmiyordu. Çünkü yine de özünde birtakım hakikatleri ister istemez saklıyordu.

Ancak bu ince noktalarla çoğu kez nazarlar yansımıyordu. Böylece kiliseye yönelen bir tepkiyle Batı dünyasının moral değerleri sarsılıyordu. Fakat kaybeden yine de Batı insanıydı. Çünkü ortaya bir kimlik krizi çıkıyordu. Bu noktada çözümü çözümsüzlük olan bir sürü “izm”ler ve felsefi akımlar boy göstermeye başlıyordu. Darwinizm-Marksizm-Freudizm üçlüsü ise inkârcı felsefenin biyoloji, sosyoloji ve psikoloji alanındaki yansımalarıdır. İnkârın avukatı ve muharriki olarak göze çarpan komünizm böyle bir ortamda gelişmiş ve bir rejim olarak insanlığa sunulmuştu. Böylece Batı dünyası boydan boya materyalist fikirlerin etkisine giriyor ve tehlikesini yaşıyordu.

Hıristiyanlık her şeye rağmen Batı'nın vazgeçemediği dinedir. Materyalizme karşı ne yapabiliirdi bu din? Yapabileceği çok azdı. Çünkü Rusya'da 1917 Bolşevik İhtilâli gerçekleştiğinde Hıristiyan nüfus % 83 oranındaydı. 1970'e gelindiğinde bu oran % 35'e düşmüştü. Dinsizlerin oranı ise % 2'den % 45'lere ulaşmıştı. Bu oranlar World Christian Encyclopedia'de veriliyordu. Yani Allah'a inanan Hıristiyanlar dinsiz devletin telkinlerine kapılarak dinlilikten dinsizliğe geçiyorlardı.

Böylece anlaşılıyordu ki, Hıristiyanlık bu maddeci akıma tek başına karşı koyamıyordu. Bu materyalist fikrin başka bir düşmanı daha vardı: İslâm. Öyleyse bu iki kutup ortak düşmana karşı birlikte mücadele edebilirlerdi. Kaldı ki, İslâm hiçbir zaman özünde Hıristiyanlara ve Hıristiyanlık'a karşı düşmanca bir tavır sergilemiyordu. Kur'an Yahudilerle onlara "Ehl-i Kitap" diyordu ve Müslüman olmayan diğer unsurlara nazaran ayrıcalık veriyordu. Onlardan düşmanlık gelmedikçe kendileriyle savaşmamak tavsiye olunuyordu.

İslâm tarihi incelendiğinde bu durum açıkça görülüyordu. Onlardan bir saldırı veya tehlike gelmediği müddetçe barışa özen gösteriliyordu. Ama bütün bunlara rağmen, İslâm tarihinde Müslümanları asırlarca uğraştıran Haçlı Seferleri vardı.

Bazı Müslümanlara göre, Kur'an'da "Yahudi ve Nasarayla dost olmayınız" ayeti vardı ve bu yüzden de onlarla dost olunamazdı. Oysa tefsirler "Yahudilik ve Nasaralık" noktasında dost olmayınız demektedir.

Bu yüzden de bu anlayışın bize kazandıracığı bir şeyler olmalıydı. Zira asır fenalaşmıştı. Materyalist fikirler yayılma eğilimi gösteriyordu. Bunun için birlikte mücadele etme kaçınılmazdı. Son 30-40 yıldır, Hıristiyan dünyasının İslâmiyet'e olan bakışında belki küçük, ama başlangıç olarak önemli değişiklikler oluyordu.

1500 yıl aradan sonra 1963'de toplanan Vatikan Konsülü bu çerçevede değerlendirilebilirdi. Konsül diyordu ki, "İslâmiyet karşısındaki tutumumuzu gözden geçirmeli ve peşin hükümlerimizi tenkit etmeliyiz. Geçmişten miras alınan veya peşin hüküm ve iftiralarla çirkinleştirilmiş olan İslâmiyet hakkındaki eski imajı terk etmek ve Hıristiyan Batı dünyasını Müslümanlar nezdinde suçlu kılan zulüm ve haksızlıkları itiraf etmek gerekir. Zihniyetimizi köklü bir şekilde arındırmaya girişmeliyiz. Bunu derken, bilhassa İslâm hakkında sık sık tekrarlanan ve düşünmeden ifade edilen bazı basma kalıp değer hükümlerini kastediyoruz. Gerçek Müslümanların inancını yansıtmayan, çok acele verilmiş, hatta hiçbir esasa dayanmayan bu tür düşüncelere kalbimizin en gizli köşesinde bile yer vermememiz, son derece önemli bir nokta olarak karşımıza çıkar."

Papa II. John Paul de 1979'da geldiği Türkiye'de "Aynı Allah'a inanan Hıristiyan ve Müslümanlar arasındaki bağların güçlendirilmesi zamanı geldiğini" belirterek, bunun insanlığın karşı karşıya bulunduğu temel sorunlarla ilgisine dikkat çekiyordu: "İki büyük dinin manevî miras ve değerleri, kişi ve toplum açısından bilhassa gençlerde meydana gelen manevî boşluğu doldurmak, toplum ve hukuk düzenine güvenilirlik kazandırmak gayesiyle kullanılabilir. Kendi kendime soruyorum: 'Müslüman ve Hıristiyanların yeni bir tarihî döneme girdikleri şu dönemde, birbirimizi birleştiren manevî bağları kabul edip, bunları geliştirecek sosyal adaleti, manevî değerleri, barışı ve hürriyeti korumak yolunda elbirliği etmenin zamanı gelmemiş midir? Bu işbirliği acil bir hâl değil midir?'"

70'li, 80'li ve 90'lı yıllar bu işbirliğini idrak etmiş olmanın göstergesi olarak Müslüman ve Hıristiyanlar arasında konferanslar ve seminerler düzenleniyor, bu işbirliğinin boyutları tartışılıyor.

Bu noktada Batıların İslâm'ı yanlış tanıdığı gerçeğini bilerek bunun çaresi bulunmalıydı. İslâm'ı karalamak ve yanlış tanıtmak için yazılmış kitapların bir tahlili yapılmalıydı. Üstelik bazı Batılı yayın organlarında zaman zaman İslâm aleyhtarı kasıtlı yayınlara karşı kilisenin bir tepkisi olmalıydı.

Bütün bu gelişmeler yaşanırken Batıların İslâmiyet'i, bir din, bir dünya gücü, bir çözüm yolu olarak görmesi insanı

gururlandırıyor. Örneğin, 1979 yılında Time, “Yahudi hilesine, Hıristiyan nefretine, komünist kasırgasına karşı Müslümanlar geliyor” düşüncesinin yaygınlaştığını belirtiyor ve ortak bir noktaya dikkat çekiyordu: “İslâm dünyası ve Batı birbirine uyan hedeflere sahiptir. Batı, Peygamber mesajının yaşayan kuvvetini artık ihmal edemez ve görmezlikten gelemes.”

Whote Earth Review’un Kış-1985 sayısı benzer bir yaklaşımı ifade ediyordu. Dergide İslâmiyet’in komünizm gibi, kendileriyle hiçbir ortak yönü olmayan bir düşman olarak tanımlandığı söylenerek, “İslâm’ın gerçekten bir düşman mı, yoksa Batı’nın kendi korkularını ve değerlerini muhakeme edeceği bir ayna mı olduğunun incelenmesi gerektiğine” dikkat çekiliyordu. Konuya 40 sayfa ayıran dergi, bazı yayın organlarıncâ İslâm’ın problem olarak sunulmasına karşın, kendilerinin İslâm’ı bir çözüm olarak kabul ettiklerini belirtiyordu: “İslâm hem kapitalizmin, hem de komünizmin kör kuvvetlerine karşı tenkitçi bir pozisyonda yerini alır. Batı dünyasının dikkati bazen belirli Müslüman aşırılık tarafları, tutucu ve demagoglar tarafından çekiliyorsa da, gerçekte İslâmiyet kardeşliği, dinî toleransı, sabrı, tevazuu ve cömertliği tatbik ederek yaşamaya çalışan yüz milyonlarca insan için vardır. Doğu ve Batı arasında bölünen bir dünyada İslâm hem Doğu’yu, hem de Batı’yı birlikte yumuşatacak bir üçüncü kuvveti gösterebilecek vasıftadır.”

Kısaca denilebilir ki, her iki dinin akl-ı selimi bir ortak çıkış noktasını savunabiliyorlardı. Ama yine de köklü bir beraberliğin olup olmadığı tartışma konusuydu. İki dinin mensupları kendi “Kutsal Kitap”larını okusalar ve anlasalar ortak hareket noktasını bulabilirlerdi. İncil’in çeşitli yerlerinde “bir tesellici” olarak Peygamberimizin geleceği müjdeleniyordu. Yuhanna İncili’nde, Hz. İsa havarilerine “Artık sizinle konuşmayacağım. Çünkü bu dünyanın reisi geliyor ve bende ondan hiçbir şey yoktur” diyordu.

Kur’an da Müslümanları Ehl-i Kitab’a karşı “en güzel yoldan mücadeleye davet” ediyor ve bu yolun ne olduğu âyetin devamında açıklanıyordu: “Deyin ki, bizim ilâhımız da sizin ilâhınız da birdir ve biz Ona teslim olmuşuz.”

Bu noktada söylenmesi gereken bir şey daha var. Onların İslâm’a olan yaklaşımları kendi dinlerini terk etmeleri mânâsına gelmiyordu. Onlara diyordu ki: “Ey ehl-i kitap! İslâmiyeti’ kabul etmekte size bir meşakkat yoktur. Size ağır gelmesin. Zira size bütün bütün dininizi terk etmenizi emretmiyor. Ancak inancınızı tamamlama ve yanınızda bulunan esasat-ı diniye üzerine bina ediniz” diye teklifte bulunuyor.

Almanya’daki Hıristiyanlık Dünyası Araştırma Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Hans Küng de bu minvalde konuşarak, “Hz. Muhammed’in Hıristiyan ve Yahudiler için, onların itikat ve inançlarını bir olan Allah adına ve risalet vazifesiyle tashih” ettiğini söyleyecekti. Hıristiyanlara da “Ortak koşulması mümkün olmayan bir Allah inancını tam olarak yerleştiren Kur’an’ı daha ciddi şekilde ele almalarını” tavsiye ediyordu.

Bu ittifaktan sonra Batı insanı ve özellikle gençliğin cevap bekleyen sorularına daha kolay karşılık bulabileceklerdi. Artık bundan sonra dünyanın barış ve huzura kavuşması hayal olmaktan çıkıyor, ilerde gerçekleşecek bir ümidi ifade ediyordu. Velez ki, bu ümit varsın 1911’lerde duyulmuş olsun: “İstikbalin kıtalarında hakikî ve manevi hakim olacak ve beşeri dünyevî ve uhrevî saadete sevk edecek yalnız İslâmiyet’tir ve İslâmiyet’e inkılâb etmiş ve hurafattan ve tahrifattan sıyrılacak İsevîlerin hakiki dinidir ki, Kur’an’a tâbi olur, ittifak ederler.”

Roma Katolik Kilisesi 1987’de hazırlatmaya başlayıp, 11 Ekim 1992 tarihinde Papa II. J. Paul’e imzalatıp Kasım 1992’de piyasaya sürdüğü yeni “Akaid” kitabında temel iman esaslarında değişiklikler yaptığını gösteriyordu.

Viyana’da 30 Mart-2 Nisan 1992 tarihleri arasında Uluslararası İslâm-Hıristiyan Konferansı’nın adı ilginçti: “İslâm ve Hıristiyanlık’ın bakışına göre geleceğe ait perspektifler, problemler ve prensipler.” Daha da ötesinde bu sempozyumda konuşulanlar, İngilizce, Fransızca ve Almanca olarak yayınlanıp dünyanın bütün üniversitelerine gönderiliyordu. Türkiye’de YÖK 1992 Aralık ayında üniversitelerine bu tebliğleri ulaştırıyordu. Tebliğin bazı bölümlerini buraya almak araştırmamız için anlamlı olabilir.

“Dünyadaki mevcut gelişmeler doğrultusunda, insanlığın hayati çevresini korumaya gücü yeten bütün güçleri birleştirmek ve farklı kültür ve ırklara mensup milletlerin barış ve adalet içinde yaşamalarına imkân verecek bir cemaatin teşkili için yapıcı bir işbirliği yapmak gerekmektedir.

“Bu gayenin yerleşmesi için dünyanın her tarafına yayılmış bulunan İslâm ve Hıristiyanların mensubu oldukları iki din çok büyük önem taşımaktadır. Bunların bir araya gelecekleri ortak bir temel vardır; tek Allah inancı. Her iki dinin mensupları da Rahim ve Aziz olan, yeri ve göğü yaratan, insanların iyi ve kötü bütün amellerinden hesap vermek üzere kendisine dönecekleri bir tek Allah’a inanırlar.

“İnsanlar arasında daha samimî ve köklü bir barışın yerleşmesi için bu iki dinin mensupları birbirlerine yaklaşmak zorundadır. Bu yaklaşma birbirine karşı veya yan yana yaşamayı öğrenmek için değil, yeni bir ruh ile, kendilerinin ve insanlığın saadeti için birlikte yaşamayı öğrenmek içindir.

“Öyleyse Allah’a karşı ortak sorumluluk nedeniyle, Müslümanlar ve Hıristiyanlar, yeni bir dünya kurmaya çağrılmaktadır. Bütün insanlığın haysiyet ve adalet içinde yaşayacağı, küremizin servetinin âdilâne paylaşılacağı, siyasi gerginlik ve ihtilâfların karşılıklı müzakere ve diyalog esprisıyla çözüleceği bir dünya.”

Oysa Kur’an bu çağırışı onlara 14 asır önce yapmıştı: “De ki: Ey Ehl-i Kitap! Sizinle bizim arasında müşterek olan bir söze gelin. (Allah’tan başka kimseye ibadet etmeyelim. Ona hiçbir şeyi ortak koşmayalım. Allah’ı bırakıp da birbirimizi Rab edinmeyelim.)”

2. Hz. İsa Üzerine

Hz. İsa’nın hayatı üzerine elbette pek çok şey söylenebilir. Ama O’nun hakkında en doğru bilgiyi Kur’an’da bulabiliriz. O yanlışları doğru etmiş, hataları düzeltmiş, önümüze “tertemiz bir Hz. İsa” sunmuştur.

2.1. Kur’an’a Göre Hz. İsa’nın Hayatı

Bazı Kur’an ayetlerinde Hz. İsa’dan şöyle bahsedilmektedir.

“Meryem oğlu Mesih İsa, ancak Allah’ın elçisi ve kelimesidir. Onu (‘ol’ kelimesini) Meryem’e yöneltmiştir ve O’ndan bir ruhtur” (Nisa Suresi, 171)

“Hani Melekler, dediler ki: Meryem, doğrusu Allah Kendi’nden bir kelimeyi sana müjdelemektedir. Onun adı Meryem oğlu İsa Mesih’tir. O, dünyada ve ahirette ‘seçkin, onurlu, saygındır’ ve (Allah’a) yakın kılınanlardandır” (Al-i İmran Suresi, 45)

“Beşikte de, yetişkinliğinde de insanlarla konuşacaktır. Ve O salihlerdendir.” (Al-i İmran Suresi, 46)

“Bunun üzerine ona (çocuğa) işaret etti. Dediler ki: Henüz beşikte olan bir çocukla biz nasıl konuşabiliriz? (İsa) Dedi ki: Şüphesiz ben Allah’ın kuluyum. (Allah) Bana kitabı verdi ve beni peygamber kıldı. Nerede olursam (olayım) beni kutlu kıldı ve hayat sürdüğüm müddetçe bana namazı ve zekatı vasiyet (emr) etti. Anneme itaati de. Ve beni mutsuz bir zorba kılmadı. Selam üzerimedir; doğduğum gün, öleceğim gün ve diri olarak yeniden-kaldırılacağı gün de.” (Meryem Suresi, 29-33)

“İrzini koruyan (Meryem); Biz ona Kendi ruhumuzdan üfledik, onu ve çocuğunu insanlığa bir ayet kıldık.” (Enbiya Suresi, 91)

“Benden önceki Tevrat’ı doğrulamak ve size haram kılınan bazı şeyleri helal kılmak üzere size Rabbinizden bir ayetle geldim. Artık Allah’tan korkup bana itaat edin. Gerçekten Allah, benim de Rabdim, sizin de Rabbiniz’dir. Öyleyse O’na ibadet edin. Dosdoğru olan yol işte budur.” (Al-i İmran Suresi, 50-51)

“Allah şöyle diyecek: Ey Meryem oğlu İsa, sana ve annene olan nimetimi hatırla. Ben seni Ruhul-Kudüs ile destekledim, beşikte iken de, yetişkin iken de insanlarla konuşuyordun. Sana Kitab’ı, hikmeti, Tevrat’ı ve İncil’i öğrettim. İznimle çamurdan kuş biçiminde (bir şeyi) oluşturuyordun da (yine) iznimle ona üfürdüğünde bir kuş oluveriyordu. Doğuştan kör olanı, alacalıyı iznimle iyileştiriyordun, (yine) Benim iznimle ölüleri (hayata) çıkarıyordun. İsrailoğullarına apaçık belgelerle geldiğinde onlardan inkara sapanlar, ‘şüphesiz bu apaçık bir sihirdir’ demişlerdi (de) İsrailoğullarını senden geri püskürtmüştüm.” (Maide Suresi, 110)

“Benden önceki Tevrat’ı doğrulamak ve size haram kılınan bazı şeyleri helal kılmak üzere size Rabbiniz’den bir ayetle geldim. Artık Allah’tan korkup bana itaat edin.” (Al-i İmran Suresi, 50)

“İsrailoğullarına elçi kılacak. (O İsrailoğullarına şöyle diyecek:) Gerçek şu ben size Rabbiniz’den bir ayetle geldim. Ben size çamurdan kuş biçiminde bir şey oluşturur içine üfürürüm o da hemencecik Allah’ın izniyle kuş oluverir. Ve Allah’ın izniyle doğuştan kör olanı, alaca hastalığına tutulana iyileştirir ve ölüyü diriltirim. Yediklerinizi ve biriktirdiklerinizi size haber veririm. Şüphesiz eğer inanmışsanız bunda sizin için kesin bir ayet vardır.” (Al-i İmran Suresi, 49)

“Hani Meryem oğlu İsa da: ‘Ey İsrailoğulları, gerçekten ben, sizin için Allah’tan gönderilmiş bir elçiyim. Benden önceki Tevrat’ı doğrulayıcı ve benden sonra ismi ‘Ahmed’ olan bir elçinin de müjdeleyicisiyim” demişti. Fakat o, onlara apaçık belgelerle gelince: “Bu, açıkça bir büyüdür” dediler.” (Saff Suresi, 6)

” (Hz. İsa:)”Benden önceki Tevrat’ı doğrulamak ve size haram kılınan bazı şeyleri helal kılmak üzere size Rabbiniz’den bir ayetle geldim. Artık Allah’tan korkup bana itaat edin.” (Al-i İmran Suresi, 50)

“Onların (peygamberleri) ardından yanlarındaki Tevrat’ı doğrulayıcı olarak Meryem oğlu İsa’yı gönderdik ve ona içinde hidayet ve nur bulunan, önündeki Tevrat’ı doğrulayan ve muttakiler için yol gösterici ve öğüt olan İncil’i verdik. İncil sahipleri Allah’ın onda indirdikleriyle hükmetsinler. Kim Allah’ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar, fasık olanlardır.” (Maide Suresi, 46-47)

“Biz, Allah’ın Resulü Meryem oğlu Mesih İsa’yı gerçekten öldürdük” demeleri nedeniyle de (onlara böyle bir ceza verdik.) Oysa onu öldürmediler ve onu asmadılar. Ama onlara (onun) benzeri gösterildi. Gerçekten onun hakkında anlaşmazlığa düşenler, kesin bir şüphe içindedirler. Onların bir zanna uymaktan başka buna ilişkin hiçbir bilgileri yoktur. Onu kesin olarak öldürmediler. Hayır; Allah onu Kendi’ne yükseltti. Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Nisa Suresi, 157-158)

“Hayır; Allah onu Kendi’ne yükseltti (refea). Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Nisa Suresi, 158)

Allah şöyle diyecek: “Ey Meryem oğlu İsa, sana ve annene olan nimetimi hatırla. Ben seni Ruhü’l-Kudüs ile destekledim, beşikte iken de, yetişkin iken de insanlarla konuşuyordun. Sana Kitab’ı, hikmeti, Tevrat’ı ve İncil’i öğrettim...” (Maide Suresi, 110)

“Hani Meryem oğlu İsa da: “Ey İsrailoğulları, gerçekten ben, sizin için Allah’tan gönderilmiş bir elçiyim. Benden önceki Tevrat’ı doğrulayıcı ve benden sonra ismi “Ahmed” olan bir elçinin de müjdeleyicisiyim” demişti. Fakat o, onlara apaçık belgelerle gelince: “Bu, açıkça bir büyüdür” dediler.” (Saff Suresi, 6)

2.2. İncil Hakkında

İncil, Allah tarafından Hz. İsa’ya gönderilen; Tevrat’ın aslını doğrulayan Kur’an-ı Kerîm tarafından tasdik edilen ve bir anlamı da “yol gösterici, aydınlatıcı” olan (Maide, 5/46-48) dört büyük kitaptan biridir.

Yunanca “Evangelion”; iyi haber, müjde demektir. Esas itibarıyla Hz. İsa’nın hayatını, mucize ve faaliyetlerini, söylediği hikmetli sözleri, tebliğ etmiş olduğu şeriat hakkındaki peygamberane hakikatleri anlatmak için kullanılmıştır.

Her ne kadar Kur’an-ı Kerîm, Hz. İsa’ya gönderilen İncil’i tasdik ederse de, bugünkü İncillerin Hz. İsa’ya gönderilen İncil’in tahrif edilmiş şekilleri olduğuna ayetlerde şöyle işaret edilir:

“İncil sahipleri Allah’ın onda indirdiği ile hükmetsinler. Allah’ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar fasık olanlardır.” (Mâide, 5/47)

“Ey Kitab ehli! Tevrat’ı, İncil’i ve Rabb’inizden gereği gibi uygulamadıkça bir temeliniz olmaz, de.” (Mâide, 5/68).

“Onların izleri üzerinden peygamberlerimizi ard arda gönderdik; Meryem oğlu İsa’yı da ardlarından gönderdik ve ona

İncil'i verdik; ona uyanların gönüllerine şefkat ve merhamet duyguları koyduk; üzerlerine bizim gerekli kılmadığımız fakat kendilerinin güya Allah'ın rızasını kazanmak için ortaya attıkları ruhbaniyete bile gereği gibi riayet etmediler; içlerinde inanmış olan kimselere ecirlerini verdik; ama çoğu yoldan çıkmışlardır." (el-Hadid, 57/27)

Geçmiş peygamberlerde olduğu gibi, Hz. İsa'nın sağlığında da İncil, yazılı kitap haline getirilmemiştir. Çünkü, Hz. İsa'nın nübüvvet süresinin kısa oluşu ve yaşadığı devrin şartları buna elvermiyordu. En erken yazıları İncil, İsa'dan sonra 70'li yıllarda kaleme alınmıştır. Dolayısıyla Hz. İsa'nın tebliğ ettiği hakikatler anında kaydedilememiş, sonradan yazılan İncillere insan sözü karışmış ve böylece kitabın aslı tahrife uğramıştır.

Bugün kilisece kabul edilmiş dört resmi İncil vardır: Bunlar Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleridir. Bunların Havarilerden geldiği ve sahih olduğu kabul edilir. Bunlardan ilk üçü -birtakım ayrılıklara rağmen- ana mesele ve bölümlerinde birbirlerine yakındırlar. Bu İncillere, "aynı bakış açısıyla yazılmış anlamında", "Sinoptik" İnciller adı verilir. Bu üç İncil, zaman bakımından dördüncü İncil'den öncedirler .

Dört İncil'den Markos İncil'inin en eskisi olduğu, Matta ve Luka İncillerinin, hem bunun eski şeklinden, hem de kaybolan ve "o" denilen bir kaynaktan metinlerini aldıkları söylenmektedir. Bu İncillerin dördüncüsü olan Yuhanna İncili ise, oldukça geç yazılmış mistik yönü ağır basan bir İncil'dir.

Kur'an-ı Kerim'de semavi kitaplardan ve İncil'den şöyle bahsedilmektedir: "Sana kitabı hak ile ve kendinden öncekini doğrulayıcı olarak indirdi. Bundan önce de insanlara doğru yolu göstermek için Tevrat ve İncil'i indirmişti. (Doğruyu ve eğriyi birbirinden) ayırt eden (kitaplar)ı da indirdi. Allah'ın ayetlerini inkar edenler için mutlaka çetin bir azap vardır. Allah daima üstündür ve öç alandır" (Âl-i İmran, 3/34).

"Allah demiştir ki: Ey Meryem oğlu İsa, sana ve annene olan nimetimi hatırla! Hani seni Ruhul-Kudüs (Cebrail) ile desteklemiştim; beşikte ve yetişkin iken insanlarla konuşuyordun; sana kitab'ı, hikmet'i Tevrat'ı ve İncil'i öğrettim. Benim iznimle çamurdan kuş şeklinde bir şey yaratıyor, içine üflüyordun, benim iznimle kuş oluyordu; anadan doğma körü ve alacayı benim iznimle iyileştiriyordun; benim iznimle ölüleri (hayata) çıkarıyordun ve İsrailoğullarını senden savmıştım; hani sen onlara açık deliller getirdiğin zaman, içlerinden inkar edenler; bu açık bir büyüden başka bir şey değil demişti. (Mâide, 5/110).

2.3. Hz. İsa'nın Bulunduğu Hayat Tabakası

Bediüzzaman, Mektubat isimli eserinin girişinde beş hayat tabakasından bahseder: Bunlardan birincisi tüm insanların şu an yaşadığı hayat tabakasıdır. İkincisi ise Hz. Hızır'ın yaşadığı hayattır. Bediüzzaman bu hayatı "...bir vakitte pek çok yerlerde bulunabilirler. Bizim gibi beşeriyet levazımatıyla daimî mukayyed değillerdir. Bazan istedikleri vakit bizim gibi yerler, içerler; fakat bizim gibi mecbur değillerdir..." şeklinde açıklar. Üçüncüsü ise Hz. İsa'nın bulunduğu hayat tabakasıdır.

Bediüzzaman bu konuda şöyle der: "Üçüncü Tabaka-i Hayat: Hazret-i İdris ve İsa (as)'ın tabaka-i hayatlarıdır ki, beşeriyet levazımatından (gerekli olanlar) tecerrüd (ayrılma, temizlenme) ile, melek hayatı gibi bir hayata girerek nuranî bir letafet kesbeder (güzellik kazanır). Âdeta beden-i misalî letafetinde ve cesed-i necmî nuraniyetinde olan cism-i dünyevîleriyle semavatta bulunurlar."

Bediüzzaman bu sözünde Hz. İsa'nın insanların hayatlarını devam ettirmek için gerek duydukları her şeyden uzaklaştığını, meleklerinkine benzer bir hayata kavuşup nurani bir güzellik kazandığını ifade etmektedir. Hz. İsa'nın bir yıldız gibi parlayan ve eşsiz güzellikteki dünyadaki bedeniyle gökyüzünde bulunduğunu açıklamaktadır.

2.4. Hz. İsa'nın Ortaya Çıkış Zamanı

Bediüzzaman ahir zamanla ilgili olan açıklamalarında, iki büyük felsefi akımın yeryüzünde bozgunculuk çıkaracağını ve bu akımların dinsizliği hakim kılmak için çaba sarf edeceklerini vurgular. Bu akımlardan birincisi İslam ahlakını içten tahrip etmeye çalışacak olan akımdır. İkincisi ise Allah'ı açıkça inkar eden, maddenin ezelden beri var olduğunu, sonsuza kadar da var olacağını öne süren ve canlılığın cansızlıktan tesadüfen ortaya çıktığını savunan maddeci ve tabiatçı

anlayış; yani materyalizm ve natüralizmdir. (Natüralizm, Darwin'in evrim teorisinin felsefi boyutu olarak da bilinir.)

Bu tanımlama elbette Allah'ın varlığını inkar eden bütün fikir akımlarına da temel teşkil etmiştir. Materyalistler tarihin en eski çağlarından beri bütün hak dinlere karşı cephe almışlar, bu yolda karşılarına çıkanlarla mücadele etmiş, halklara zulmetmiş, savaşlar çıkarmış, her türlü yozlaşmanın en ön safhalarında yer almışlardır.

Hz. İsa da yeryüzüne tekrar döndüğünde bu maddeci ve tabiatçı akımlarla mücadele edecek ve onlara karşı galip gelecektir. Bediüzzaman Said Nursi, Risale-i Nur Külliyyatı'nda bu materyalist akıma şöyle dikkat çekmektedir:

"Tabiyyun, maddiyyun felsefesinden tevellüd eden bir cereyan-ı nemrudane, gittikçe ahir zamanda felsefe-i maddiye vasıtasıyla intişar ederek kuvvet bulup, uluhiyeti inkar edecek bir dereceye gelir."

Bediüzzaman, inkarın hakim olduğu böyle bir dönemde Hz. İsa'nın yeniden dünyaya döneceğini müjdelemektedir. Bediüzzaman'ın aşağıdaki sözlerinde haber verdiği gibi, Hz. İsa yeryüzüne ikinci kez gelişinde Kur'an'la hükmedecektir. Hz. İsa Hıristiyanlık'ı tüm hurafelerinden temizleyecektir. Hıristiyanlık ile Müslümanlık ittifak ederek dinsizlik akımına karşı Kur'an ahlakını yaşayarak üstün geleceklerdir. Risale-i Nur'da bu konuyla ilgili şöyle denir:

İşte böyle bir sırada, bu akımın çok kuvvetli görüldüğü bir anda, hakiki İsevilik dini ortaya çıkacak, yani rahmet-i İlahiyenin semasından nüzul edecek. Şu andaki Hıristiyanlık dini o gerçek karşısında hurafelerden ve bozulmalardan arınacak, gerçek İslam ile birleşecektir. Manevi olarak Hıristiyanlık bir çeşit Müslümanlığa dönüşecektir. Ve Kuran'a uyarak, Hıristiyanlık, şahsı manevisi itaat eden ve İslamiyet ise itaat edilen makamında olacak. Gerçek din bu birleşme neticesinde büyük bir kuvvet bulacaktır. Dinsizlik mücadelesinde ayrı iken mağlup olan İsevilik ve Müslümanlık, birleşme durumunda dinsizlik akımını yenip dağıtacak güçtedir. Gökler aleminde cismiyle beraber bulunan Hz. İsa'nın (a.s.), o hak dinin başına geçeceğini bir doğru haberci, her şeye gücü yetenin sözüne dayanarak haber vermiştir. Madem haber vermiş, haktır, madem Her Şeye Gücü Yeten vaat etmiş, elbette yapacaktır.

Bediüzzaman Said Nursi, Hz. İsa'nın yeryüzüne ikinci kez dönüşünü anlattığı tüm açıklamalarında O'nun o dönemdeki tüm inkarcı sistemlere savaş açacağını ve bunu yaparken de Müslümanlardan çok büyük destek göreceğine işaret etmektedir. Hz. İsa, İslam dünyasında Kur'an'ın ilahi mesajını insanlara sunmayı üstlenen salih kişiyle birlik olup onlarla mücadele edecektir.

2.5. Hz. İsa'nın Yeryüzüne İnişi

Bediüzzaman Said Nursi'nin dikkat çektiği bir diğer önemli konu ise Hz. İsa'nın ikinci kez dünyaya gelişi hakkında şüphe içinde olan çevrelere yöneliktir. Bediüzzaman açıklamalarında tüm kainatı yoktan var eden, her şeye kadir olan Allah'ın Hz. İsa'yı ikinci kez dünyaya getirmeye muktedir olduğunu hatırlatmaktadır:

"Evet her vakit semavattan melaikeleri yere gönderen ve bazı vakitte insan suretine vaz'eden (Hazret-i Cibril'in "Dihye" suretine girmesi gibi) ve ruhanîleri âlem-i ervahtan (ruhlar aleminden) gönderip beşer suretine temessül ettiren, hattâ ölmüş evliyaların çoklarının ervahlarını (ruhlarını) cesed-i misaliyle dünyaya gönderen bir Hakîm-i Zülcelal, Hazret-i İsa aleyhisselâm'ı, İsa dinine ait en mühim bir hüsn-ü hâtimesi (güzel netice) için, değil sema-i dünyada cesediyle bulunan ve hayatta olan Hazret-i İsa, belki âlem-i âhiretin en uzak köşesine gitseydi ve hakikaten ölseydi, yine şöyle bir netice-i azîme için ona yeniden cesed giydirip dünyaya göndermek, o Hakîm'in hikmetinden uzak değil... belki onun hikmeti öyle iktiza ettiği için (gerektiği için) va'detmiş ve va'dettiği için elbette gönderecek."

Bediüzzaman bu sözünde melekleri insan suretinde yeryüzüne gönderen, kainattaki bildiğimiz ve bilmediğimiz tüm boyutların tek sahibi olan Allah'ın Hz. İsa'yı da istediği surette yeniden dünyaya geri getirebileceğini söyler. Hz. İsa'nın böyle önemli bir dönemde ve böyle şerefli bir görev için yeniden dünyaya geleceğini anlatan Allah, mutlaka vaadini yerine getirecektir.

"Evet, hadis-i şerifin ifadesiyle Hz. İsa'nın semavi nüzulü (gökyüzünden inişi) kati olmakla beraber; mana-yi işarisiyle başka hakikatleri ifade ettiği gibi bu hakikata da mucizane işaret ediyor."

Hız. İsa'nın ikinci kez yeryüzüne geleceği Kur'an'da bildirilmiş ve Peygamberimiz (sav)'in hadislerinde haber verilmiş bir gerçektir. Bediüzzaman, çevresindeki insanların Hız. İsa'nın ahir zamanda beklenen peygamber olduğunu ancak imanlarıyla fark edebileceklerini söylemiştir.

2.6. Hız. İsa'yı Tanımak

Hız. İsa'yı tanımak herkes için mümkün olmayabilir. Bu konu ile ilgili olarak Bediüzzaman Said Nursi şunları söylemektedir: "Hız. İsa (a.s) geldiği vakit, herkesin onun İsa olduğunu bilmesi gerekmez. O'nun yakınları ve ileri gelen kişiler, imanının nuru ile onu tanırlar. Yoksa açıkça herkes onu tanımayacaktır."

Bu hakikat doğrultusunda düşünöldüğünde, Hız. İsa'yı yeryüzüne dönüşünde tanıyıp ona itaat edecek olanların da, Allah'a ve Kuran'a iman eden, her olayı derinlemesine düşünöüp kavramaya çalışan insanlar olacağı ortaya çıkmaktadır. Nitekim Bediüzzaman Said Nursi bir başka sözünde bu konuya bir kez daha dikkat çekmiştir:

"Hatta Hazret-i İsa Aleyhisselam'ın nuzülü dahi ve kendisi İsa Aleyhisselam olduğu, nur-u imanının dikkatiyle bilinir; herkes bilemez."

Bediüzzaman bir diğer açıklamasında Hız. İsa'yı tanıyanların sayıca çok az olacaklarından, dünya üzerindeki dinsiz güçlerin çok daha güçlü olacağından bahsetmektedir:

"Rivayette var ki: -İsa aleyhisselâm Deccal'ı öldürdüğu münasebetiyle- "Deccal'ın fevkalâde büyük ve minareden daha yüksek bir azamet-i heykelde ve Hazret-i İsa aleyhisselâm ona nisbeten çok küçük bulunduğunu" gösterir. Bunun bir tevili şu olmak gerektir ki: İsa aleyhisselâm'ı nur-u iman ile tanıyan ve tâbi' olan cemaat-ı ruhaniye-i mücahid'inin kemmiyeti (miktarı), Deccal'ın mektepçe ve askerce ilmî ve maddî ordularına nisbeten çok az ve küçük olmasına işaret ve kinayedir." (Şualar, s. 588-589)

Kısaca, İslam alimleri arasında tereddüt konusu olmakla birlikte Bediüzzaman Said Nursi, Hız. İsa Mesih'in nüzülünün şahsen olmasından daha çok şahs-ı mânevîsi üzerinde durmuş ve Hız. Mesih'in nüzülünü, Hıristiyanlık âleminin İslâm'a iktida etmesi şeklinde anlamıştır. O, Hıristiyanlık'ın tasaffisi için Hız. Mesih'in şahsen nüzülünü de uzak görmemek gerektiğini ifade ederek, "Evet, her vakit melekleri semâvattan yere gönderen, bazı vakitte Hazret-i Cibril'in Dihye suretine girmesi gibi onları insan suretine vaz' eden, ruhanîleri âlem-i ervahtan gönderip beşer suretinde temessül ettiren, hattâ ölmüş velilerin ruhlarını cesed-i misaliyle dünyaya gönderen bir Hakîm-i Zülcelâl, değil semâ-i dünyada cesediyle bulunan ve hayatta olan Hız. İsa'yı, belki âlem-i âhiretin en uzak köşesine gitseydi ve hakikaten ölseydi, yine şöyle bir netice-i azîme için ona yeniden ceset giydirip dünyaya gönderirdi." demektedir.

3. Ehl-i Kitap Üzerine

Yukarıdaki bölümlerde Hız. İsa ve İncil hakkında bilgiler aktarmaya çalıştık. Bu noktada diğer bir önemli kavram üzerinde durmak yararlı olacaktır.

3.1. Kur'an'ın Ehl-i Kitap'a Yaklaşımı

"Haksızlığa sapanları dışında Ehl-i Kitap'la en güzel olan şeklin dışında bir tarzla mücadele etmeyin ve onlara şöyle deyin: 'Biz, hem bize indirilen Kitaba, hem size indirilen Kitaba iman ettik.'" (Ankebût, 29/46)

"Ehl-i Kitap'ın hepsi bir değildir. Onların içinde öyle dosdoğru bir cemaat vardır ki, Allah'ın âyetlerini okuyarak secdelere kapanırlar. Bunlar Allah'ı ve ahireti tasdik eder, iyiliği yayar, kötölükleri önler ve hayırlı işlere yarışircasına koşarlar. İşte onlar salihlerdendir. Yaptıkları hayır ve iyiliklerden mükâfatsız kalan bir tek iyilik bile bulunmayacaktır. Allah, günahlardan sakınanları pek iyi bilir." (Âl-i İmran, 3/113-115)

Âl-i İmrân 110. âyette "Ehl-i Kitap da bu şekilde inansaydı elbette kendileri için iyi olurdu. İçlerinden iman edenler varsa da, ekserisi dinden sapmış fasıklardır." buyrulur. Onlardan fasıkların sıfatları bildirilince mü'minlerinden bahsetmek İlahî adalet icabıdır. İşte bundan ötürü, az sonra, "Ehl-i Kitap'ın hepsi bir değildir.

“De ki: Ey Ehl-i Kitap! Bizimle sizin aramızda müşterek ve adil olan şu ilkede anlaşalım: Allah’tan başkasına ibadet etmeyelim, hiçbir şeyi O’na ortak koşmayalım; kimimiz kimimizi Allah’tan başka Rab edinmesin.”

3.2. Ehl-i Kitap Nedir?

Ehl-i Kitap tabiriyle, genellikle İslamî kaynaklar, öncelikle Yahudi ve Hıristiyanların kastedildiğini belirtir. Bu tabir Kur’an’da sıkça geçtiği gibi, ayrıca ‘Yahudi’ ve ‘Nasâra’ veya bunlara işaret eden başka ifadeler de kullanılır.

Kur’an’da, Ehl-i Kitap’ı kınayan, tehdit eden ve hattâ şirke nispet eden âyetler olduğu gibi, takdir eden, öven âyetler de vardır. Yâni Kur’an-ı Kerim’e göre, Ehl-i Kitap’ın hepsi bir değildir, tıpkı Müslümanların da hepsi bir olmayıp kiminin daha salih, kiminin fâsık, kiminin de daha başka derecelerde olduğu gibi değerlendirilir.

Kur’anın “Ey Ehl-i Kitap” davetine, günümüz Ehl-i Kitap’ının diğer asırlara göre daha çok muhtaç olduğunu ifade eden Bediüzzaman, Ehl-i Kitap ile aynı zamanda Ehl-i Mektebin de (İlim Sahiplerinin) kast edildiğini ifade etmektedir. Kur’anı Kerim, kâfirler içinde, Ehl-i Kitap’a farklı bir konum verirken, Ehl-i Kitap içinden de Hıristiyanlara farklı bir misyon yüklemektedir.

3.3. Kafir ne demektir

Bir insana karşı muhabbet beslerken, o kişinin zatına karşı değil, ahlaki sıfatlarına veya sanatına karşı bir muhabbet beslenildiğini belirten Bediüzzaman Said Nursi, “Nasıl ki her Müslüman’ın her sıfatı Müslüman olmadığı gibi, her bir kafirin de her sıfatı ve sanatı kafir olması gerekmez” diyerek, bir kafirin Müslüman bir sıfatına veya bir sanatına karşı muhabbet beslenmesinde bir sakınca olmadığını belirtmiştir.

Bu açıdan kafir şu anlamlara gelir: “Allah’ı inkar eden dinsiz kafir: “Bu anlam ile ateistler, inançsızlar kast edilmektedir”. Çünkü ameli yönden küfre düşmüşlerdir. Peygamberimiz ve İslamiyet’i inkar eden kafir: “Bu anlam ile Ehl-i Kitap kast edilmektedir. Çünkü itikat yönü ile küfre düşmüşlerdir.”

Kafir olan bir kişiye kafir diye hitap edilmesini doğru bulmayan Bediüzzaman, örnek olarak: “Kör adama, hey kör demediğiniz gibi... Çünkü eziyettir. Eziyetten nehiy var. “Kim zimmî olan birine eziyet ederse...” Hadis-i şerifin devamı “Ben onun hasmı olurum şeklindedir. İslamiyet’in tahkir ve eziyet dini olmadığına vurgu yaparak geleneksel olarak kafir dendiğinde akla hemen birinci tasnifteki kafir geldiğinden, özellikle Ehl-i Kitap’a karşı kafir deyiminin kullanılmasının, mana itibari ile doğru olsa bile, yüklediği anlam itibari ile tahkir içerdiğinden bu şekilde seslenilmesini doğru bulmamaktadır.

3.4. “Yahudi ve Hıristiyanları Dost Edinmeyin” Ne Demektir?

Bediüzzaman Said Nursi, Kur’an’da men edilen “Yahudi ve Hıristiyanlarla dost olmayın (Maide, 5/51) ayet-i kerime’sinin tefsirinde, “Delil, katiü’l-metin olduğu gibi katiü’d-delalet olmak gerekir,” diyerek, Yahudiler ve Hıristiyanlarla diyalog ve dostluk kurmanın yasak olduğuna dair delilin Kur’an’ın ayetleri gibi sağlam bir metne dayandırılmasına rağmen, kastedilen anlamın kesin olmadığını belirtmektedir. Yahudi ve Hıristiyanlarla dost olmaya men değil, tahrif olan Yahudilik dini ile yine tahrif olan Hıristiyanlık dinine dost olmaya men olduğunu ifade etmektedir. Şayet bu Ayet-i Kerime’yi böyle bir anlam verilmemiş olunursa, yine Bediüzzaman’ın “Ehl-i Kitap’tan bir harem olsa elbette seveceksin!” ifadesinde dediği üzere, Ehl-i Kitap hanımları ile evlenmeye ruhsatı belirten (Maide, 5/5) ayeti ile çelişeceğine vurgu yapar. Çünkü, hem dost edinmeyin hem de hanımları ile evlenmeniz de bir sakınca olmaz anlayışı, Kur’an’ın bütünlüğüne uygun değildir.

Tefsirin devamında, Asr-ı Saadet döneminde, İslam’ın yeni nüzülü ile meydana gelen yeni bir dinin manevi bir inkılabı sebebiyet verdiğini, bundan dolayı Sahabe-i Kiramın bütün kıstaslarını “din” noktasından yaptığını ve bu noktadan muhabbet veya düşmanlık beslediklerini belirtmektedir. Buna istinaden, Asr-ı Saadet döneminde gayri Müslimlere muhabbetinde bir nifak endişesi vardı. Ancak, günümüzde yaşanan inkılabat manevi değil, bir nevi medeni ve dünyevi bir inkılabat olduğundan, kıstas olarak medeniyeti nazara almak esastır. Zaten, gayri Müslimlerin çoğu da dinlerine bağlı olmadıklarından, onlarla dost olmak, hem medeniyet ve gelişmişlikleri noktasından hem de dünyevi barış ve huzurun

temini içindir.

O bu konuda şöyle der: “Fakat mütezellilane (alçalarak) dost olmak değil, belki izzet-i milliyeyi muhafaza ederek, müsafaha ile elini uzatmaktır,” “Hattâ değil Müslümanlarla, belki dindar Hıristiyanlarla dahi dost olup adâveti bırakmaya çalışıyorum.”

4. Beyaz Buluşma ya da Dostluk ve İttifak Üzerine

Temel tanımların üzerinde durduktan sonra, belki de bu makalenin asıl ve güncel konusuna dönmekte fayda var. Konuya önemli bir kavram olan “fetret”le başlayalım.

4.1. Fetret Devri Üzerine

Fetret devri, peygamberler arasındaki boşluğu ifade eder. Daha çok da, Peygamberimizle Hz. İsa arasındaki dönem kastedilir. Yaklaşık 500 yıllık bir dönemi içine alır. Farklı olarak Said Nursi, günümüz insanı için de bu terimi kullanır.

Konuyla ilgili Bediüzzaman Said Nursi: “Çünkü âhir zamanda mâdem fetret derecesinde din ve dîn-i Muhammedi’ye (asm) bir lâkaydlık perdesi gelmiş ve madem âhir zamanda Hazret-i İsa’nın (a.s.) dîn-i hakikîsi hükmedecek, İslâmiyet’le omuz omuza gelecek. Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hazret-i İsa’ya (a.s.) mensup Hıristiyanların mazlumları, çektikleri felâketler onlar hakkında bir nevi şehadet denilebilir.” diyerek günümüz dünyasını bir anlamda böyle niteler ve devam eder: İhtiyarlar, musibetzedeler, fakir ve zayıfların, müstebit büyük zalimlerin şiddetleri altında musibet çektiklerini, buna istinaden 15 yaşın altında olan çocukların şehid olduklarına, 15 yaşın üstünde olan kişilerin de masum ve mazlum olmaları durumunda, inşallah Cehennemde kurtulacaklarına işaret eder.

“Biz peygamber göndermedikten sonra azap edicilerden değiliz.” (İsrâ, 17/15) ayetine istinaden, İmam Maturidî ve taraftarlarına göre, kâinatta, her biri bir kitap binlerce delil varken Allah’ı bilmeyen mâzur olamaz derler. Eş’arîler ise: “Biz peygamber göndermeden azap edecek değiliz..” âyetine dayanarak, azaba müstahak olmanın, tebliği müteakip olacağı hususunu esas alarak, fetret dönemindeki insanlara bir ölçü getirmişlerdir.

Benzer bir yaklaşımı İmam-ı Gazali’de de görmek mümkündür: “Peygamberin gönderildiğini bilmeyenler; bunlar ehl-i necattır. Bilip de inkâr edenler; bunlar ehl-i Cehennemdir. Duyan fakat tahkik etmeyen, yanlış işitenler; bunların da necat ehli olması ümit edilir.” demektedir.

Bununla birlikte vurgulamak gerekir ki, insanlık bugün istediği bilgiye anında ulaşabilmekte ve değerlendirebilmektedir. Konunun bu boyutunu da göz ardı etmemek gerekir.

4.2. Tevrat ve İncil’de Hz. Peygamber’e İşaretler

Hüseyin-i Cisirî’nin “Risale-i Hamidiye”sinde yüz on dört işareti semavi kitaplardan bulunduğunu” belirten Bediüzzaman, onca tahrifattan sonra bile hâlâ Resûl-ü Ekrem’le (a.s.m.) ilgili müjdeli haberlerin yer almasının daha önceleri daha açık işaretlerin olduğuna bir delil olduğunu belirtir. Madem semavi kitaplarda geçen hakikatlere mutlaka inanmak gereklidir, o halde İsevîlik’in hakiki dindarları, kendi kitaplarında açıkça geçen bu müjdeleri dikkate alıp tasdik edecekler ve Kur’an-ı Hakîm’in hakikatlerini de kabul ederek onun da ilâhî bir kaynaktan geldiğine inanacaklardır. Tam da burada, Tevrat ve İncil’e atıfta bulunabiliriz:

“Onlar için kardeşleri arasından, senin gibi bir peygamber çıkaracağım ve sözlerimi onun ağzına koyacağım” (Kitab-ı Mukaddes, Tesniye Bâbı, Âyet: 18).

“Gerçek, Mûsa demiştir: “Rab size kardeşleriniz arasından benim gibi bir peygamber çıkaracak, her ne söylerse onu dinleyeceksiniz. Ve bütün peygamberler, Semuel (İsmail) ve sıra ile gelenler, hep söylenen bu günleri ilân ettiler” (Rasullerin İşleri, Bâb: 3, Âyet: 22).

“ve Rabbin... Mûsa gibi bir peygamber daha İsrail’de çıkarmadı.” (Tesniye, Bâb: 34, Âyet: 12).

“Rab, size başka bir Faraklit verecektir; ta ki, daima sizinle beraber olsun” (Yuhanna, Bâb: 14, Âyet: 15).

“O, size her şeyi öğretecek ve size söylediğim her şeyi hatırlınıza getirecektir.” (Yuhanna, Bâb: 14, Âyet: 26).

“Benim için o şehâdet edecektir...” (Yuhanna, Bâb: 15, Âyet: 26)

“Gitmezsem, Faraklit gelmez... ve O geldiği zaman günah, salâh ve hüküm için dünyayı ilzâm edecektir” (Yuhanna, Bâb: 15, Âyet: 7-8).

Yukarıdaki âyetlerde Faraklit olarak geçen kelimenin aslı Yunanca’da ‘Piriklitos’ olup, Arapça ‘Ahmed’ kelimesinin karşılığıdır. ‘Ahmed’, Efendimizin (sav) ismi olduğu gibi, Kur’an-ı Kerim’de de O’nun İncil’de ‘Ahmed’ olarak geçtiği açıkça ifade edilir.

4.3. Risale-i Nur’da İslam-Hıristiyan İttifakı

1940’lı yıllardan itibaren Said Nursi Müslümanları, inkar-ı uluhiyeti fitrat haline getirenlerin (ateistlerin) saldırısına karşı mücadele etmek için dindar (samimi) Hıristiyanlarla ittifak kurmaya teşvik etmektedir.

Risale-i Nur’un farklı yerlerinde bu yaklaşım içinde olunmasından söz edilir: “Hattâ, hadis-i sahihle, âhir zamanda İsevîlerin hakikî dindarları ehl-i Kur’an ile ittifak edip, müşterek düşmanları olan zındıkaya karşı dayanacakları gibi; şu zamanda dahi ehl-i diyanet ve ehl-i hakikat, değil yalnız dindaşı, meslektaşı, kardeşi olanlarla samimî ittifak etmek, belki Hıristiyanların hakikî dindar ruhanîleriyle dahi, medar-ı ihtilâf noktaları muvakkaten medar-ı münakaşa ve nizâ etmeyerek, müşterek düşmanları olan mütecaviz dinsizlere karşı ittifaka muhtaçtırlar.”

Bediüzzaman, “hakiki Hıristiyan Ruhaneler” derken, İslam’a düşman olmayan, İsevîlerden bahsetmektedir ki, günümüzde bir çok İsevi ruhaniler artık, teslis inancını bırakmakta ve Hz. İsa’nın Allah’ın oğlu değil, Allah’ın bir peygamberi ve Hz. Muhammed’in son peygamber olduğunu kabul etmektedir.

İstanbul’un Vatikan Temsilcisi George Marovitch kendisiyle yapılan bir görüşmede, Allah’ın üç değil bir olduğunu, Hz. İsa’nın bir oğul değil, peygamber olduğunu ve Hz. Muhammed’in peygamberliğini kabul ettiklerini belirtmiş olması, dinler arası ittifakin ne kadar doğru olduğunu göstermektedir. Vatikan’ın 1994 yılında başta Peygamberimiz Hz. Muhammed olmak üzere diğer dinlerin peygamberlerini de peygamber olarak kabul ettiklerini, kendilerinin resmî yayın organı “La Civiltà Cottolica” dergisinde yayınladıkları bilinmektedir.

“Alem-i İslamın tam intibahiyle ve yeni dünyanın, Hıristiyanlık’ın hakiki dinini düstur-u hareket ittihaz etmesiyle ve alem-i İslam’la ittifak etmesi ve İncil, Kur’an’a ittihad edip tabi olması, o dehşetli gelecek iki cereyana karşı semavi bir muavenetle dayanıp inşaallah galebe eder.”

Ayet-i Kerime: “Onların Tevrat’taki misâli buna benzer; İncil’deki misallerine gelince...” (Fetih, 48/29) diyerek Tevrat’ta ve İncil’de Hz. Peygamber’den ve O’nun Ashâbından bahsedildiğini haber verdiği gibi, Barnabas İncili de açıkça Peygamberimizden bahsetmektedir.

4.4. Nurcular ve Hıristiyan Ruhaneler

“Misyonerler ve Hıristiyan ruhanileri, hem Nurcular, çok dikkat etmeleri elzemdir. Çünkü, herhalde şimal cereyanı, İslam ve İsevi dininin hücumuna karşı kendini müdafaa etmek fikriyle, İslam ve misyonerlerin ittifaklarını bozmaya çalışacak.”

“Risale-i Nur’un İhlas Lem’alarında denildiği gibi, şimdi ehl-i iman, değil Müslüman kardeşleriyle, belki Hıristiyan’ın dindar ruhanileriyle ittifak etmek ve medar-ı ihtilaf meseleleri nazara almamak, niza etmemek gerektir. Çünkü küfr-ü mutlak hücum ediyor.”

“O Zatın üçüncü vazifesi, hilafet-i İslamiyyeyi, ittihadı İslama bina ederek, İsevi ruhanileri ile ittifak edip din-i İslam’a hizmet etmektir.”

“İşte böyle bir sırada, o cereyan pek kuvvetli görüldüğü bir zamanda, Hazret-i İsa Aleyhisselâmın şahsiyet-i mânevîyesinden ibaret olan hakikî İsevîlik dini zuhur edecek, yani rahmet-i İlahîyenin semâsından nüzul edecek, halihazır Hıristiyanlık dini o hakikate karşı tasaffi edecek, hurafattan ve tahrifattan sıyrılacak, hakaik-i İslâmiye ile birleşecek, mânen Hıristiyanlık bir nevi İslâmiyet’e inkılâp edecektir. Ve Kur’an’a iktida ederek, o İsevîlik şahs-ı mânevîsi tâbî ve İslâmiyet metbû makamında kalacak, din-i hak bu iltihak neticesinde azîm bir kuvvet bulacaktır. Dinsizlik cereyanına karşı ayrı ayrı iken mağlûp olan İsevîlik ve İslâmiyet, ittihad neticesinde dinsizlik cereyanına galebe edip dağıtacak istidadında iken, âlem-i semâvatta cism-i beşerîsiyle bulunan şahs-ı İsa Aleyhisselâm, o din-i hak cereyanının başına geçeceğini, bir Muhbir-i Sadık, bir Kadîr-i Külli Şeyin vaadine istinad ederek haber vermiştir. Madem haber vermiş, haktır. Madem Kadîr-i Külli Şey vaad etmiş, elbette yapacaktır.”

“Şahs-ı İsa Aleyhisselâmın kılıncıyla maktul olan şahs-ı Deccal’ın, teşkil ettiği dehşetli maddiyunluk ve dinsizliğin azametli heykeli ve şahs-ı mânevîsini öldürecek ve inkâr-ı ulûhiyet olan fikr-i küfrîsini mahvedecek ancak İsevî ruhânileridir ki, o ruhâniler din-i İsevînin hakikatini hakikat-i İslâmiye ile mezc ederek o kuvvetle onu dağıtacak, mânen öldürecek. Hattâ, “Hazret-i İsa Aleyhisselâm gelir, Hazret-i Mehdiye namazda iktida eder, tâbî olur” diye rivayeti bu ittifaka ve hakikat-i Kur’aniyenin metbuiyetine ve hâkimiyetine işaret eder.”

Bediüzzaman Said Nursi, “Allah’ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar, Allah da razı olmuyor. Fakat kâfirler istemeseler de Allah nurunu tamamlamayı diliyor.” (Tevbe, 9:32) ayetinin tefsirinde, Hicri 1324 senesine işaret ettiğini beyan ettikten sonra, “bir vecihle eğer şeddeli “lam”lar ve “mim” ler ikişer sayılsa, bundan bir asır sonra zulûmatı dağıtacak zatlar ise, Hazret-i Mehdi’nin şakirtleri olabilir” diyerek, Hicri 1424 (M. 2003) yılına remzen parmak basıp, bahse konu İsevi ruhanilerinin Kur’an’a tabi olup, İslamiyet’le ittifak etmelerine vesile olacak şahs-ı manevinin, Mehdi’nin şakirtleri olduğu izlenimini vermektedir.

4.5. Said Nursi’nin Patrik’le Görüşmesi ve Papa’ya Zülfikar’ı Hediye Etmesi

Bediüzzaman 1953 Mayıs ayında, Müslümanlar ve Hıristiyanlar arasında mütecaviz dinsizliğe karşı işbirliği temini için, İstanbul’da Patrik Athenagoras’ı ziyaret etmiştir. İstanbul’un 500. Fetih yıldönümünde gerçekleşen bu görüşmede, Bediüzzaman hazretleri odasına girdiği zaman Patrik ayağa kalkarak hürmetle yer gösterir. Kendisine: “Hıristiyanlık’ın dini hakikîsini kabul etmek, Hazreti Muhammed’i peygamber ve Kur’an’ı Kerîmi de Kitabullah kabul etmek şartıyla ehl-i necât olacaksınız (kurtuluşa ereceksiniz).” der.

Patrik: “Ben kabul ediyorum!” deyince, Bediüzzaman: “Pekâlâ, siz bunu dünyanın diğer mânevî reislerine de söylüyor musunuz?” diye sorar. Patrik: “Söylüyorum; fakat onlar kabul etmiyorlar.” diye cevap vermiştir. Patrik Athenagoras’ı ziyarete gidenin Bediüzzaman olmasını yadırgamaya gerek yoktur. Peygamber Efendimiz’in Ebu Cehil’i bile birçok kez ziyaret ettiğini hatırlamakta fayda vardır.

Bediüzzaman hazretleri, 1950 yılında, Roma’ya Papa XII. Pius’a, Risale-i Nur Külliyyatından Zülfikar adlı eseri göndermiş ve buna mukabil 22 Şubat 1951 yılında şahsi bir teşekkür mektubu almıştır. Roma’daki Papa’ya gönderdiği mektubunda kısaca: “Biz Allah’a inananlar küfre karşı beraberiz.” demiştir.

4.6. Müslüman İseviler

Bediüzzaman’a göre; Hıristiyanlık, teslis inancından kaynaklanan şirk dairesinde kalıcı kalmayıp, bir gün, asıllarında olduğu gibi hâlis tevhid inancına geri dönecektir. Tarihsel gelişmelerin de bunu doğruladığını, o şu şekilde ifade etmiştir: “Nasrâniyet ya intifâ, ya istifâ bulacak. İslâm’a karşı teslim olup terk-i silâh edecek. Mükerreren yırtıldı, Prutluğa geldi. Prutlukta görmedi ona salâh verecek. Perde yine yırtıldı, mutlak dalâle düştü. Bir kısmı lâkin bâzı yakınlaştı tevhide; onda felâh görecek. Hazırlanır şimdiden, yırtılmaya başlıyor. Sönmezse, safvet bulup İslâm’a mal olacak. Bu bir sır-ı azîmdir. Ona remz ve işaret: Fahr-i Rüsûl demiştir: ‘İsâ, Şer’im ile amel edip ümmetinden olacak.’ Hz. İsa’nın (a.s.) hakikî dini ile İslâm hakikatlerini bir araya getirmeye çalışacak olan bu topluluğa Bediüzzaman, “Müslüman İsevîleri” unvanını vermiştir.

Bediüzzaman’ın Talebelerinden Dereli Mutâf Hafız Ahmed’in Üstad’a yazdığı bir mektupta rüyasının tabirinde: “Allahu

a'lem, bu rüyanın bir tabiri şudur ki: Üstadımızın Kur'an-ı Hakîmden aldığı ve neşrettiği Risale-i Nur vasıtasıyla Nasârânın bir kısmı İslâmiyet'i kabul edecek ve Nasârâ Müslümanları veya Hıristiyan mü'minleri hükmüne geçip Üstadımızın sözlerini İsâ Aleyhisselâm'ın sözleri nev'inden hüsn-ü kabul edeceklerine işârettir." diyerek, Bediüzzaman'ın Risale-i Nurlarda konu ile ilgili ortaya koyduğu yaklaşımların, ileride dindar İsevi ruhaniler tarafından itibar göreceğini ifade etmiştir.

4.7. Hıristiyanlık'ın Tasaffi Etmesi

Sözlük anlamıyla tasaffi; saflaşma, durulaşma, temizlenme demektir. Konu itibariyle tasaffiden maksat, Hıristiyanların dinlerini bütünüyle terk ederek İslâmiyet'e girmeleri şeklinde bir beklenti değildir. Çünkü, İslamiyet eski dinlerin güzelliklerini ve şeriatlarının prensiplerini barındırdığı için, ta'dil ve tekmil edicidir. Yalnızca, zaman ve mekanın değişimiyle hükmü kalmayan fûriat kısmında yenilikler getirmiştir. Bu sır gereğince, Hıristiyanlar zaten sahip oldukları dinlerinin esaslarına dayanmakla ve inançlarını teknil etmekle asli dinlerine kavuşacaklardır. "Ey Ehl-i Kitap! İslamiyet'i kabul etmekte size bir meşakkat yoktur; size ağır gelmesin. Zira, size bütün bütün dininizi terk etmenizi emretmiyor. Ancak, itikadınızı ikmal ve yanınızda bulunan esasat-ı diniye üzerine bina ediniz" diye teklifte bulunuyor.

Sonuç

Sonuç cümleleri her zaman zor olur. Dünya değişiyor, anlayışlar değişiyor. Değişime ayak uydurmakta zorlandığımız ise bir gerçek. İnsanlık hep daha iyiyi, daha güzeli arıyor. En büyük güzellik ise bütün güzel şeyleri içinde barındıran İslamiyet'tir. Yanlış olan kendini düzeltiyor, hatalardan arınıyor. İsevilik de öyle. Bununla birlikte, güzelliklerin bulunduğu yeni bir dünyaya, yeni bir anlayışa ihtiyacımız var. Bu noktada İslamiyet ve Hıristiyanlık'ın buluşacağı pek çok şey var. Bize düşen bu yolda kalıcı adımlar atmak ve bu yeni dünyayı iyi algılamaktır.

En güzel sonuç cümleleri bundan daha güzel nasıl olabilir ki...

"Bilaperva olarak ilân ederim, itikad ve yakînimdir: Hak neşv ü nemâ bulacaktır. Hem de itikadımdır ki, istikbâlde hüküm sürecek ve her kıtasında hâkim-i mutlak olacak yalnız hakikat-i İslâmiyettir."

"Yakînim var ki istikbâl semâvâtı zemîn-i Asya / Bahem olur teslim yed-i beyza-yı İslâm'a"

"Ümitvâr olunuz. Şu istikbâl inkılâbı içinde en yüksek gür sadâ İslâm'ın sadâsı olacaktır."

Öz

Bu makale dört ana nokta üzerine bina edilmiştir. İlk bölümde dünyadaki değişime, özellikle Hıristiyan dünyasındaki gelişmelere dikkat çekilmiştir. İkinci bölümde, Hz. İsa Peygamber ve İncil hakkında bilgiler verilmiş ve Hz. İsa'nın hayat tabakası, yeryüzüne inişi ve mücadelesi değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde Ehl-i Kitap kavramı, fetret dönemi ve kafir kavramları hakkında açıklamalarda bulunulmuş, Hz. Peygamber ve bazı sahabilerin konu ile ilgili bazı davranışlarına dikkat çekilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise, Risale-i Nur Külliyyatı referans alınarak İslam-Hıristiyan ittifakı gündeme getirilmiş ve bu konuda Bediüzzaman Said Nursi'nin yaklaşımlarına dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hz. İsa, İncil, Ehl-i Kitap, fetret, diyalog, ittifak

Abstract

This article consists of four main points. The first part emphasizes the change in the world with a special accent on the developments in the Christian world. In the second part, some information about the Prophet Jesus and Bible has been given and the life, the Incarnation and his struggle are discussed. In the third part of this article, the concepts such as the People of the Book, turmoil period and infidel have been explained, and the Prophet's and his companions' behaviors about this subject are given as examples. The fourth and last part draws attention to the Islam-Christian alliance by referring to the Risale-i Nur and coments on the approach of Said-i Nursi.

Key Words: Jesus, Bible, People of Book, turmoil, dialogue, alliance

